

Zápis

z obhajoby dizertační práce paní Mgr. Karin Schöne,

konané dne 29. 9. 2015

Téma práce: Zkoumání hierarchizace pádů českého substantiva v sémantických (kolokačních) třídách

Přítomní: prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.; prof. PhDr. František Čermák, DrSc., prof. PhDr. Jarmila Panevová, DrSc.; prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.; doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.

Průběh obhajoby:

Předseda komise prof. PhDr. František Čermák, DrSc., zahájil obhajobu a představil členy komise a kandidátku přítomným. Poté školitel prof. PhDr. Karel Kučera, CSc., seznámil komisi s průběhem studia doktorandky a s její dizertační prací.

Kandidátka seznámila přítomné se svou dizertační prací. Informovala zejména o hlavních cílech práce, jež se věnovala výzkumu rozložení pádových tvarů substantiv v současném úzu češtiny a prezentaci pádového systému v učebnicích češtiny jako cizího jazyka. Doktorandka uvedla východiska své práce, mezi něž patřily poznatky z oblasti osvojování jazyka, analýza morfologických chyb a analýza prezentace morfologických tvarů v učebnicích češtiny pro cizince. Zdůraznila kvantitativně-korpusový přístup a představila data, s nimiž pracovala. Dále hovořila o konkrétních výsledcích svého bádání. Představila svůj systém 8 obecných typů substantiv podle nejfrekventovanějších pádových tvarů a nejčastější sémantické skupiny u vybraných typů. Závěrem shrnula možné využití výsledků v praxi a uvedla několik návrhů, jak přispět k lepší prezentaci pádového systému češtiny v učebnicích a ve výuce.

Poté oponent prof. Šebesta přednesl závěry svého posudku. S hodnocením a závěry posudku nepřítomné oponentky doc. Šindelářové seznámil komisi prof. Čermák. Kandidátka Mgr. Karin Schöne odpověděla na posudky oponentů. Věnovala se především těmto bodům: vyjasnění a vymezení pojmů výuka a vyučování, otázka původu a povahy chyb (interference rodného jazyka), konkrétní využití výsledků ve vyučování v podobě korpusově-založených cvičení a práce s nimi, využití společného referenčního rámce při výběru odpovídajících cvičení, otázka chyb pramenících z použití prostředků mluveného jazyka u začátečníků, konkrétní doporučení pro učitele.

Diskuze (výběr):

prof. Panevová: Ukázalo se ve výzkumu jako podstatné, zda šlo o prostý, nebo předložkový pád? Jevil se vokativ jako okrajový pád, nebo stojí za pozornost?

Odpověď: Na tento aspekt jsem se přímo nezaměřovala, ale mohu říci, že v předložkových frázích dělají studenti nejvíce chyb. Co se týče vokativu, stojí za pozornost (především v oslovení a mluveném projevu), ale je třeba přistupovat k němu ve výuce lexikálně a podložit jeho výuku konkrétními příklady.

prof. Čermák: Jak jste zacházela s plurálii tantum? Narazila jste na ně ve svých datech?

Odpověď: Pluralia tantum jsem ve výběru měla, označovala jsem je zvlášť, stejně jako substantiva s významem souborovosti, ale zvláštní pozornost jsem jim v práci dále nevěnovala. Souhlasím však s tím, že by si zasloužila pozornost.

prof. Čermák: při prezentaci lexémů z hlediska pádu bývá jako další příklad tradičně uváděn genitiv singuláru. Pro substantiva vyjadřující kvantitu je však typický genitiv plurálu, jak byste zacházela s tímto?

Odpověď: Rozhodně bych na skupinu těchto slov upozornila a popsala ji zvlášť (s uvedením právě genitivu plurálu, jenž je pro ně typický).

doc. Cvrček: Jak hodnotíte zpětně svou zkušenost s profilováním substantiv podle nejčastějších 2 až 3 pádů do skupin? Je tento systém realistický a uplatnitelný v didaktice?

Odpověď: Tyto skupiny je třeba dále zkoumat. Neosvědčilo se mi přidávat další pád jako kritérium, neboť pak vzniká příliš mnoho podskupin a z hlediska didaktického už neplní svůj účel.

Prof. Čermák shrnul a uzavřel diskusi s tím, že kandidátka kvalifikovaně odpověděla na všechny položené dotazy.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování:

počet členů komise – 6

přítomno členů komise – 5

kladných hlasů – 5

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: Lucie Chlumská

